

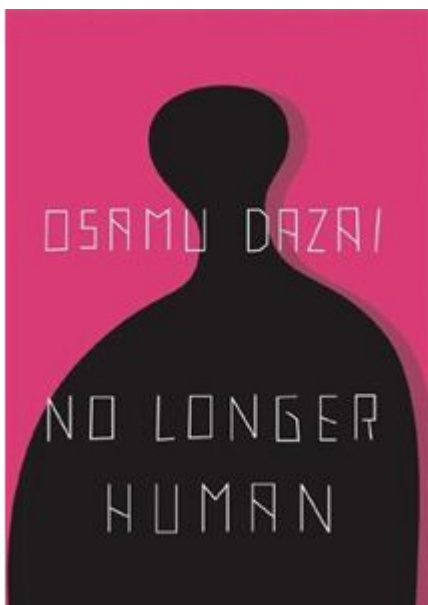
Čo znamená byť ľudskou bytosťou

Milan Krajčír

Milan Krajčír: Čo znamená byť ľudskou bytosťou [What does it mean to be a human being]. In: *Ostium*, vol. 19, 2023, no. 4. (book review)

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

O. DAZAI: *Odepsaný*. Preložila Zdenka Švarcová. Praha:

Slovart 2022.

Román *Odepsaný* (*No Longer Human*) od japonského autora Osamu Dazaia zobrazuje životný príbeh plný vnútorných konfliktov hlavného hrdinu Yoza. Napriek mnohým bolestivým až tragickým životným skúsenostiam, pocitu osamelosti a odtrhnutia od spoločnosti, hľadá zmysel svojho života.

Román sa skladá z troch častí, pričom každá z nich zachytáva iné životné obdobie hlavného hrdinu. V prvej časti je Yoza dieťaťom, ktoré vyrastá v dysfunkčnej rodine. Tá mu nedokáže poskytnúť lásku a podporu, po ktorej túži. S odstupom času je čoraz viac sklamaný zo svojho bezprostredného okolia, ako aj zo spoločnosti a jej hodnôt. Začína uvažovať o tom, čo znamená byť *ľudskou bytosťou*: „Ani sám neviem odhadnúť, aké to musí byť žiť život ľudskej bytosti“ (s. 21), a na základe týchto úvah rozvíja svoju schopnosť používať klamstvo, humor a sarkazmus na prekrytie skutočných pocitov.

Druhá časť románu ukazuje Yozov pokus nájsť svoje miesto v spoločnosti. Navštevuje univerzitu a snaží sa presadiť ako umelec. Počas štúdia sa stretne s Horikim, ktorý mu ukáže, čo znamená byť *ľudskou bytosťou*: „Onedlho ma študent výtvarnej výchovy zasvätil do tajomstiev alkoholu, cigariet, prostitútok, záložní a lavicového myslenia.“ (s. 58). Yozo začne mať, aj pod Hokirimovom nátlaku, problémy s alkoholom, drogami a taktiež so ženami. Jeho neviazaný spôsob života ho nakoniec

dobehne, čo sa odrazí v narastaní problémov. Opustí školu, nemá peniaze a stáva sa pomocníkom v marxistickom tábore, ktorý navštívil spolu s Horikim.

V poslednej, tretej časti románu sa Yozo dostáva na úplné dno a čelí realite svojho života: „Jedného dňa som sa rozhodol, že si dám túto noc desať panákov a vrhám sa do rieky.“ (s. 164), avšak zabráni mu v tom Hiroki. Napriek snahám nájsť útechu v láske si uvedomuje, že zostáva osamelý vo svete a jeho pocit odcudzenia až zúfalstva sa pravdepodobne nikdy nezmení. Nakoniec uskutočňuje ťažké životné rozhodnutie, volí podľa neho jedinou možnosť, ako ukončiť svoje utrpenie. Autor románu neuvádza, čo si presne Yozo vybral, len spomenie, že ho už dlhší čas nikto nevidel: „Prešlo desať rokov. Predpokladám, že už môže byť mŕtvy...“ (s. 177). Podľa dostupných informácií by to mal byť Dazai osobne. Krátko po dopísaní knihy spáchal samovraždu, spolu so svojou priateľkou sa utopili. Bol to jeho piaty pokus o ukončenie života.

Postavy v románe sú vykreslené verne, autenticky a reálne. Hlavný hrdina je mimoriadne komplexná postava, ktorá sa snaží vyrovnáť so svojimi démonmi a neistotami. Yozo čelí mnohým problémom, ktoré sa týkajú jeho identity, sexuality a vzťahov. Tie sa postupne prehĺbujú až do takej miery, že sa stáva sociálnym vysídlencom. Dazaiho štýl písania je pôsobivý a emotívny. Používa množstvo metafor, prirovnaní, slovných hier, inotajov, a tak si aj jeho jazyk získava pozornosť čitateľa. Autor dokázal preniesť city a vnútorný svet svojho hlavného hrdinu na čitateľa. Veľmi zručne vytvára atmosféru i napätie v príbehu, čo posilňuje celkový výraz knihy.

Otázky, ktoré v knihe rozoberá, sú závažnými problémami doby, mladej i staršej generácie. Depresia, izolácia, neschopnosť nadviazať hlbší kontakt s ostatnými či hľadanie vlastnej identity sú témy, s ktorými sa dokážu stotožniť mnohí čitatelia, a azda aj preto sa kniha stala jedným z najpredávanejších japonských románov v histórii. Ukazuje silu literatúry a jej schopnosť odkrývať najhlbšie roviny ľudského vnútra, ktoré sa dotýkajú každého človeka, preto kniha zaujme čitateľa hneď po prvých stránkach.

Milan Krajčír
študent 3. ročníka
Katedra filozofie a aplikovanej filozofie
Filozofická fakulta UCM v Trnave
Námestie J. Herdu 2
917 01 Trnava
e-mail: krajcir1@ucm.sk